

Õhukvaliteedi parandamise poliitika suundumused

Mikk Toim

Kliimaministeerium

19.02.2025

Tartu

Miks Euroopa Liidus õhukvaliteeti reguleeritakse?

- Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) peab õhusaastet üheks suurimaks tervist ohustavaks keskkonnariskiks.
- Euroopa Keskkonnaameti (EEA) hinnangul suri 2021. aastal ELis tahkete osakestega saastatud õhu tõttu enneaegselt 253 000 inimest (PM_{2,5}-osakesed), lämmastikdioksiidiga (NO₂) saastatud õhu tõttu 52 000 inimest ja osoonist (O₃) saastatud õhu tõttu 22 000 inimest.
- Kokkupuude suure õhusaastega põhjustab terviseprobleeme, nagu astma, insult, südame isheemiatõbi ja kopsuvähk

Õhukvaliteedi tagamine

Põhineb kolmel sambal:

- I samm - Õhukvaliteedi direktiiv(id)
- II samm - Õhusaasteainete vähendamise direktiiv (NECD)
- III samm - peamiste heiteallikate tegevust reguleerivad direktiivid (EURO7, tööstusheite direktiiv, põletusseadmete direktiivid jm)

Uus õhukvaliteedi direktiiv 2024/2881

- Uuendatud õhukvaliteedi direktiiv võeti vastu 10.12.2024 ning tuleb Eesti õigusesse üle võtta hiljemalt **12.12.2026**
- Uus direktiiv ühendab endas kaks varasemalt kehtinud õhukvaliteeti reguleerivat direktiivi
- Direktiiv sätestab rangemad saasteainete piirväärtused, tulevad uued seirenõuded ning lisaks täiendavad kohustused liikmesriikidele avalikkuse teavitamise ja kaasamise osas

Uued õhukvaliteedi piirväärtused

Õhusaasteaine	2021 WHO soovitus	Kehtivad piirväärtused	Uued piirväärtused
PM ₁₀ (aasta)	15 µg/m ³	40 µg/m ³	20 µg/m³
PM ₁₀ (24h)	45 µg/m ³	50 µg/m ³	45 µg/m³
PM _{2.5} (aasta)	5 µg/m ³	25 µg/m ³	10 µg/m³
PM _{2.5} (24h)	15 µg/m ³	-	25 µg/m³
NO ₂ (aasta)	10 µg/m ³	40 µg/m ³	20 µg/m³
NO ₂ (24h)	25 µg/m ³		50 µg/m³
NO ₂ (tunnikeskmise)		200 µg/m ³	200 µg/m³

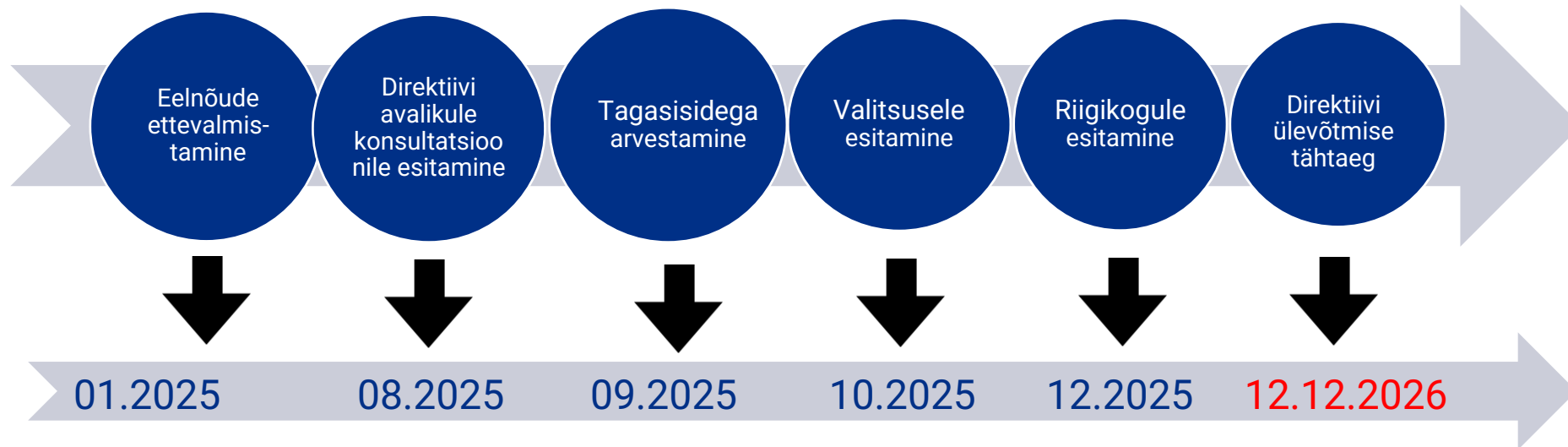

Avalikkuse kaasamine ning tegevuskava

- Üheks peamiseks eesmärgiks suurem avalikkuse teadlikkuse tõstmine ning kaasamine
- Liikmesriigid peavad juba varakult näitama kuidas nad uute piirväärtusteni jõuavad

Uue õhukvaliteedi direktiivi ülevõtmise ajajoon

Göteborgi protokollu muutmine

- Protokollu muudatus plaanitakse vastu võtta detsembris 2026
- Saasteainete vähendamise uute kohustuste modelleerimisel võetakse baasaastaks 2015 ja sihtaastaks 2040
- Metaani lisamine (?)
- Eesmärk – võimalikult palju uusi protokolliga liitujaid ja pikemaajaline saasteainete vähendamise kohustus

NEC direktiivi kohustused

Saasteaine	Heitkogus 2005, kt	Vähendamise % 2020-2029	Heitkogus 2023, kt	Vähendamine 2005-2023%	Vähendamise eesmärk 2030	Vähendamine 2005-2030, kt
NO _x	38,43	18%	18,69	51,3	30%	26,9
LOÜ	32,2	10%	23,11	28	28%	23,18
SO ₂	76,52	32%	10,96	85,7	68%	24,5
NH ₃	10,47	1%	9,74	7	1%	10,36
PM _{2,5}	8,23	15%	4,66	43,4	41%	4,86

Eesti meetmed õhukvaliteedi parandamiseks

- Õhukvaliteedi seirevõrgustiku arendamine ja täiendamine ning asukohapõhise terviseriski hinnangute süsteemi loomine.
- Elamute liitumise kaugküttevõrkudega või tahkel kütusel põhineva kütteseadme uuendamise toetus
- Rakendamise periood 2021–2027

Aitäh!

Mikk.Toim@kliimaministeerium.ee